

5DE ZONDAG

WIJ WORDEN OP-STANDIG

Welkom

Priester

Klimaatcrisis, torenhoge energiekosten,
extreme ongelijkheid en armoede.
Zo kan het niet verder.

Gebedsleider

Welke keuze maken wij?
Laten wij onze hoop afnemen en
weeklagen wij over vergane welvaart?
Of komen wij in opstand en staan wij op
vanuit een Heilige verontwaardiging?
De 25%-revolutie begint met deze keuze.

Priester

Hoor Jezus' schreeuw met luide stem
vanuit een woede diep in hem,
de zuiverste uiting van Zijn liefde
voor het volk:
'sta op, maak los, leef bevrijd'.
Hopen begint in het diepst van de wanhoop.
De Messiaanse beweging geeft vorm
aan een nieuwe samenleving.

Gebedsleider

Duterimbere in Rwanda werkt met vrouwen
aan de emancipatie van vrouwen.
Via opleidingen en financiering
zetten zij eigen ondernemingen op
en geven zij een toekomst aan hun gezin.

Priester

Welkom in de naam van de Vader, Zoon en Heilige Geest.

Van procent naar deelteken

Gebedsleider

Met Broederlijk Delen willen wij werk maken van een duurzame wereld zonder ongelijkheid. Door samen te werken, overal ter wereld, is dat mogelijk.

Als 25% van de mensen ervoor kiest om te delen en te herverdelen, is dat genoeg om het 100% anders te doen.

In Afrika, Latijns-Amerika en hier bij ons gaan veel mensen die weg al en zijn volop actief in de 25%-revolutie.

Ook wij die hier samenkomen in gemeenschap om te luisteren naar Gods woord, het brood te breken en het leven te delen zijn reeds deel van die 25%.

Daarom draaien we het symbool dat hier vooraan staat: gedaan met hebben en houden, we maken van het procentteken een deelteken.

Openingsgebed

Priester

Laat mij niet wegzinken
in vertwijfeling, God van belofte,
in deze doodzieke, bijna stervende wereld.
Zoals Jezus Lazarus toeriep:
'Kom weer tot leven!'
kan uw Geest ons nieuwe adem geven,
de veerkracht om recht te staan,
opstandig en vol ijver.
Wij willen geloven
dat er toekomst in ons verborgen ligt.
Amen. Het mag aan ons gebeuren!

Lezing uit de profetie van Ezechiël

En Hij zei tegen mij: 'Mensenkind, deze beenderen zijn het volk van Israël. Het zegt: "Onze botten zijn verdord, onze hoop is vervlogen, onze levensdraad is afgesneden." Profeteer daarom en zeg tegen hen: "Dit zegt God, de HEER: Mijn volk, Ik zal jullie graven openen, Ik laat jullie uit je graven komen en Ik zal jullie naar het land van Israël brengen. Mijn volk, als Ik je graven open en jullie uit je graven laat komen, zullen jullie beseffen dat Ik de HEER ben. Ik zal jullie mijn adem geven zodat jullie weer tot leven komen, Ik zal jullie in je eigen land laten wonen, en jullie zullen beseffen dat Ik de HEER ben. Wat Ik gezegd heb, zal Ik doen – zo spreekt de HEER.'"

Wij die met eigen ogen

Lezing uit het evangelie van Johannes

Er was iemand ziek, een zekere Lazarus uit Betanië, het dorp waar Maria en haar zus Marta woonden – dat was de Maria die Jezus met olie gezalfd heeft en zijn voeten met haar haar heeft afgedroogd; de zieke Lazarus was haar broer. De zussen stuurden iemand naar Jezus met de boodschap: 'Heer, uw vriend is ziek.' Toen Jezus dit hoorde zei Hij: 'Deze ziekte loopt niet uit op de dood, maar op de eer van God, zodat de Zoon van God geëerd zal worden.' Jezus hield veel van Marta en haar zus, en van Lazarus. Maar toen Hij gehoord had dat Lazarus ziek was, bleef Hij toch nog twee dagen waar Hij was. Daarna

zei Hij tegen zijn leerlingen: 'Laten we teruggaan naar Judea.' 'Maar rabbi,' protesteerden de leerlingen, 'de Joden wilden U stenigen, en nu wilt U daar toch weer naartoe?' Jezus zei: 'Telt een dag niet twaalf uren? Wie overdag loopt, struikelt niet, want hij ziet het licht van deze wereld, maar wie 's nachts loopt, struikelt doordat hij geen licht heeft.' Nadat Hij dat gezegd had zei Hij: 'Onze vriend Lazarus is ingeslapen, Ik ga hem wakker maken.' De leerlingen zeiden: 'Als hij slaapt, zal hij wel beter worden, Heer.' Zij dachten dat Hij het over slapen had, terwijl Jezus bedoelde dat hij gestorven was. Toen zei Hij hun ronduit: 'Lazarus is gestorven, en om jullie ben Ik blij dat Ik er niet bij was: nu kunnen jullie tot geloof komen. Laten we dan nu naar hem toe gaan.' Tomas (dat is Didymus, 'tweeling') zei tegen de anderen: 'Laten ook wij maar gaan, om met Hem te sterven.'

Toen Jezus daar aankwam, hoorde Hij dat Lazarus al vier dagen in het graf lag. Betanië ligt dicht bij Jeruzalem, op een afstand van ongeveer vijftien stadie, en er waren dan ook veel Joden naar Marta en Maria gekomen om hen te troosten nu hun broer gestorven was. Toen Marta hoorde dat Jezus onderweg was ging ze Hem tegemoet, terwijl Maria thuisbleef. Marta zei tegen Jezus: 'Als U hier was geweest, Heer, zou mijn broer niet gestorven zijn. Maar zelfs nu weet ik dat God U alles zal geven wat U vraagt.' Jezus zei: 'Je broer zal uit de dood opstaan.' 'Ja,' zei Marta, 'ik weet dat hij bij de opstanding op de laatste dag zal opstaan.' Maar Jezus zei: 'Ik ben de opstanding en het leven. Wie in Mij gelooft zal leven, ook wanneer hij sterft, en ieder die leeft en in Mij gelooft zal nooit sterven. Geloof je dat?' 'Ja, Heer,' zei ze, 'ik geloof dat U de messias bent, de Zoon van God die naar de wereld zou komen.'

Na deze woorden ging ze terug, ze nam haar zus Maria apart en zei: 'De meester is er, en Hij vraagt naar je.' Zodra Maria dit hoorde ging ze naar Jezus toe, die nog niet in het dorp was, maar op de plek waar Marta Hem tegemoet was gekomen. Toen de Joden die bij haar in huis waren om haar te troosten, Maria zo haastig zagen weggaan, liepen ze achter haar aan, want ze dachten dat ze naar het graf ging om daar te weeklagen.

Zodra Maria op de plek kwam waar Jezus was en Hem zag, viel ze aan zijn voeten neer. Ze zei: 'Als U hier was geweest, Heer,

zou mijn broer niet gestorven zijn!' Jezus zag hoe zij en de Joden die bij haar waren weeklaagden, en Hij ergerde zich. Diep bewogen vroeg Hij: 'Waar hebben jullie hem neergelegd?' Ze zeiden: 'Kom maar kijken, Heer.' Jezus begon te huilen, en de Joden zeiden: 'Wat heeft Hij veel van hem gehouden!' Maar er werd ook gezegd: 'Hij heeft de ogen van een blinde geopend, Hij had nu toch ook de dood van Lazarus kunnen voorkomen?' Weer ergerde Jezus zich. Hij liep naar het graf, een spelonk met een steen voor de opening Hij zei: 'Haal de steen weg.' Marta, de zus van de dode, zei: 'Maar Heer, de stank! Hij ligt er al vier dagen!' Jezus zei tegen haar: 'Ik heb je toch gezegd dat je Gods grootheid zult zien als je gelooft?' Toen haalden ze de steen weg. Daarop keek Hij omhoog en zei: 'Vader, Ik dank U dat U Mij hebt verhoord. U verhoort Mij altijd, dat weet Ik, maar Ik zeg dit ter wille van al deze mensen hier, opdat ze zullen geloven dat U Mij gezonden hebt.' Daarna schreeuwt hij uit met grote stem: 'Lazarus, kom naar buiten!' De dode kwam tevoorschijn, zijn handen en voeten in linnen gewikkeld, en zijn gezicht bedekt door een doek. Jezus zei tegen de omstanders: 'Maak de doeken los, en laat hem gaan.'

Veel Joden die naar Maria toe gekomen waren en gezien hadden wat Jezus deed, kwamen tot geloof in Hem.

Duiding

1.

Een van de belangrijkste problemen dat dringend een oplossing vraagt is de klimaatopwarming.

Onze grootste zorg is: hoe geven wij een duurzame en leefbare wereld door aan onze kinderen en kleinkinderen.

Twee gebeurtenissen van deze week zetten ons op de juiste weg.

Vorige maandag ging weerman Frank Deboosere na 36 jaar trouwe dienst met pensioen. Wat mij tijdens het eerbetoon opviel was dat Frank een periode nodig had om tot het inzicht van de klimaatopwarming te komen.

Enmaal de gevolgen van de klimaatverandering voor hem duidelijk waren heeft hij zich sterk ingezet om ons allen hiervan bewust te maken en ons aangemoedigd ons gedrag aan te passen.

Deze week verscheen het synthesesrapport van het klimaatpanel van de Verenigde Naties.

"Er is nog een kans om een levensvatbare en duurzame toekomst

voor iedereen te garanderen, maar die slinkt zienderogen", waarschuwen de wetenschappers.

"We kunnen nog altijd de opwarming beperken tot anderhalve graad",

zei de secretaris-generaal van de Verenigde Naties Guterres . Daarom roept hij de beleidsmakers in westerse landen op om niet tegen 2050 voor klimaatneutraliteit te gaan, maar al tegen 2040.

Hij noemt het rapport in dat verband "een overlevingsgids voor de mensheid."

2.

Ook de gemeente van de evangelist Johannes staat rond het jaar 100 voor een enorme uitdaging. Zij leven nog steeds onder de heerschappij van Rome, waartegen zij 20 jaar voordien de oorlog hebben verloren. Duizenden joden zijn als slaaf meegenomen naar Rome, vele anderen leven verspreid in de diaspora.

In deze context vraagt de Johannesgemeente zich af hoe het verder moet met Israël, het twaalfstammenverbond gebaseerd op onafhankelijkheid, gelijkheid en gerechtigheid. Het is alsof de Ene, God-bevrijder, zijn volk verlaten heeft.

Welke toekomst heeft Israël?

Het antwoord op deze vraag schrijft de evangelist Johannes neer in, het ons bekende verhaal over Lazarus en zijn zussen Martha en Maria.

Als wij het evangelie van Johannes lezen door de ogen van zijn gemeenteleden

ontdekken wij dat Lazarus staat voor Israël en dat Marta en Maria twee gezichten zijn van de Messiaanse Johannesgemeente. Marta is het gezicht van de belijdende kerk terwijl Maria de gemeenschappen met de Judeërs die rouwen om Israël vertegenwoordigt.

3.

Bekijken we het verhaal van dichterbij.

Hoe ziek is Lazarus?

Opvallend is dat Jezus de toestand van Israël anders analyseert dan zijn leerlingen.

- ◆ De leerlingen en de rabbijnen denken dat Lazarus ziek is. Een wisseling van de macht, het afzetten van collaborerende leiders volstraat om de toekomst van Israël te verzekeren. Jacobus en Johannes zien zich reeds naast Jezus in een nieuw koninkrijk Israël zetelen.

- ◆ Jezus schat de toestand van het land veel ernstiger in. De wereldtijd van de Romeinen brengt lijden en dood. Hij pleit voor een andere wereldtijd, een andere samenlevingsvorm. Het systeem moet veranderen om nieuw leven mogelijk te maken.

Als ik dit evangelie naar vandaag vertaal denk ik spontaan aan de wijze waarop wij de klimaatcrisis bekijken.

- ◆ De meerderheid denkt nog steeds dat Lazarus ziek is en dat wij de opwarming met technische innovaties onder controle krijgen. Mits een kleine aanpassing van ons gedrag handhaven wij de economische groei en onze welvaart
- ◆ Klimaatwetenschappers echter waarschuwen ons, en ik verwijs naar het klimaatrapport van de Verenigde Naties, dat ons samenlevingsmodel ten dode is opgeschreven. Willen wij aan onze kinderen en kleinkinderen een leefbare planeet doorgeven moeten wij nu handelen. Er is geen tijd meer te verliezen.

4.

Wat ook opvalt is dat Jezus
een andere houding aanneemt
dan zijn leerlingen, Martha en Maria
en alle aanwezigen.

Hij rouwt niet om wat voorbij is.
Hij gaat niet bij de pakken zitten.
Hij plaatst zich in de lijn van de profeten:
hij verzet zich en staat op ten leven.

Hij zet zich in het spoor van de profeet Ezechiël.
Deze profeet gaf zijn volk in ballingschap
hoop in het diepste van de wanhoop.
Jullie zullen opstaan, terugkeren naar het land en leven.
De droge beenderen worden tot leven gewekt, stromen vol
geestesadem.

Tweemaal hoort het volk: “ik laat u opklimmen uit uw graven”,
een verwijzing naar de bevrijding uit de slavernij in Egypte.

Nu laat hij Lazarus, het volk Israël, opklimmen uit het graf.
Hij houdt zoveel van zijn volk dat hun situatie
hem tot in zijn diepste woedend maakt.
Een heilige verontwaardiging.
Hij schreeuwt het uit met grote stem:
opstaan, losmaken, bevrijden.

De Ene, God Bevrijder, heeft zijn volk niet verlaten.
Hij wordt zichtbaar in de wijze waarop Jezus leeft,
in zijn lezen en onderhouden van de Thora, de tien woorden.

Iedereen heeft het gehoord,
iedereen wordt aangesproken.
Israël een toekomst geven
is de verantwoordelijkheid van iedereen,
zowel van Marta als Maria,
van de hele Messiaanse gemeente.

5.

Ook ons systeem is niet ziek, maar dood.
Daarvan is Broederlijk Delen overtuigd.
Daarom pleit zij reeds enkele jaren voor een
systeemverandering
en roept zij ons nu op ons aan te sluiten bij de 25%-revolutie.
Eén op vier, 25% van de mensen volstaat
om deze noodzakelijke traditie te voltrekken.
Greta Thunberg en de klimaatjongeren hebben ons wakker
geschud.
Vanuit een diepe woede en liefde voor de aarde zijn zij
opgestaan.
Vandaag nemen wij onze verantwoordelijkheid op.

Wij staan er niet allen voor.
Ook bij de partners van Broederlijk Delen in het zuiden
zijn er hardcore-activisten.
Ik geef om te besluiten het voorbeeld van de 51-jarige
Doña Irma Guinac Alvarado in Guatemala
Zij vecht al meer dan vijfentwintig jaar
tegen de manier waarop bedrijven
het water uit de Pacaya-rivier opeisen en vervuilen.
Overstromingen en een tropische storm zetten in 2005
haar huis onder water en vernietigden de oogst.
Sindsdien begon de gemeenschap van La Blanca
aan een lange juridische strijd om hun rechten
en een vergoeding voor hun geleden schade te eisen.
De kennis en het inzicht van Doña Irma en haar mede-
activisten groeien elk jaar.
Samen staan ze sterker,
ook als ze bedreigd worden omwille
van hun engagement en doorzettingsvermogen.
De 25%-revolutie leeft al lang in Guatemala.

Vroeger was vasten sober leven in schaarste tot de nieuwe oogst.

Vandaag is vasten leven in verbondenheid met mens, aarde, God.

Verbonden leven de rechten eerbiedigend van alle mensen.

Verbonden leven de grenzen eerbiedigend van moeder aarde.

Onze partner God wiens beeld wij mensen dragen zag dat het goed was.

Jef Wauters

Voorbeden

Priester

Bidden we tot de Ene, die ons oproept tot daadkracht.

Gebedsleider

Voor mensen zonder hoop. Voor mensen, kleingekregen door de omstandigheden, die geen toekomst meer zien. Dat zij warme mensen mogen ontmoeten die met hen de weg naar zelfvertrouwen en geloof in zichzelf gaan.

Houd mij in leven

Gebedsleider

Voor onze gemeenschap en voor onszelf. Dat we ons niet laten verlammen door de opeenvolgende crisissen en problemen van onze tijd. Dat wij samen met anderen opstaan en daadkrachtig nieuwe wegen durven gaan.

Houd mij in leven

Gebedsleider

Allen samen: Leef met genoeg

Voor Rwanda waar vrouwen als Chantal met de steun van Duterimbere en dankzij hun eigen daadkracht een opleiding in ondernemerschap volgden en nu hun eigen ondernemingen runnen. Het leven van hun gezin en hun gemeenschap krijgt hierdoor een nieuwe toekomst.

 Houd mij in leven

**Sta op,
kom uit jullie graven**

**Tafelgebed bij het thema
Broederlijk Delen 2023**

 Priester

Soeverein heersen wij
over mens en natuur
en zijn wij vergeten
wie wij zijn: adama,
mens van rode aarde,
een deel van de natuur.

Onze impact is groot:
klimaatverandering,
uitsterven van dieren,
verdwijnen van planten,
steeds meer ongelijkheid,
oorlogen en geweld.

Hoezeer dorsten wij naar
levengevend water,
jouw woord, bron van leven,
mens geworden in je
geliefde zoon Jezus.

Je woord, je Thora geeft
richting aan ons leven.
Tot inzicht komen wij
in het verborgene
ver weg van alle macht.
Verbloemende woorden
verblinden ons niet meer
want open ogen zien
wat werkelijk gebeurt,
toekomst is mogelijk.

Je woord, je Thora geeft
richting aan ons leven.
Door het beluisteren
en erkennen van het

lijden en het verdriet
van vele volkeren
slopen wij scheidsmuren
en scheppen wij toekomst.

Gebed om vrede

Je woord, je Thora geeft
richting aan ons leven.
Een samenleving van
delen, herverdelen,
van broederlijk delen,
wij, als een gemeenschap,
aan elkaar gegeven,
zoals gebroken brood,
zoals vergoten wijn.

Je woord, je Thora geeft
richting aan ons leven.
Om zoveel verloren
leven welt woede op
en schreeuwt Jezus het uit
met luide stem: Sta op,
kom uit jullie graven.

Systeemverandering
is vandaag mogelijk.
door het engagement
van één op vier mensen
Wij worden activist.
Liefde voor het leven
overwint alle dood.

Jef Wauters
19 maart 2023

Onze Vader

De weg naar vrede
is oorlog. Zo wordt beweerd.
Niet voor Jesaja.

Door haat gedreven
zal een volk nooit vrij zijn. Laat
haatgevoelens los.

De weg naar vrede
is gerechtigheid. Zwaarden
worden ploegscharen.

Volkeren leren
de oorlog niet meer. Delen
wij deze vrede.

Jef Wauters

Communie

 Communiemuziek

 Communielied Zo vriendelijk en veilig als het licht

Slotgebed

 Priester

Heilige woede ging van Jezus uit
toen hij zag hoe het leven verkwanseld werd.
Geef ons, Ene; God*Bevrijder,
iets van zijn opstandigheid, van zijn bezieling
om door te gaan ondanks alles.
Zet ons mee in de beweging
van zo veel hoopvolle mensen
die van uw kracht getuigen.
Vandaag en al de dagen
die ons gegeven zijn. Amen.